

DOI: 10.18372/2415-8151.17.14344
УДК 712.4.006.4(0432)

Гнатюк Лілія Романівна¹

канд. арх., доцент

Національний авіаційний університет, м. Київ

Email: gnatyuk.liliya@gmail.com

Шепелюк Христина Сергіївна²

Національний авіаційний університет, м. Київ

E-mail: kristen.shepelyuk@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ФІТОДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРІ ОФІСНОГО ПРОСТОРУ

Анотація: у статті розглядаються принципи застосування фітодизайну при проектуванні та оздобленні робочого місця й офісного простору загалом. Розкриваються види та підвиди рослинних композицій. Досліджується доцільність озеленення інтер'єру приміщень та його вплив на людську діяльність.

На основі аналізу вивченої літератури виявлено та представлено основні види рослин, життя яких можливе і доречно в офісному просторі. Проаналізовано необхідний догляд та вимоги до їх природнього зростання.

Ключові слова: фітодизайн, озеленення, рослини, фітостіна, фітокартина, флораріум, палюдаріум, офісний простір.

Постановка проблеми. Щоденні робочі будні, постійні стреси, замкненість інтер'єрного простору та віддаленість від природи пригнічують емоційний стан працюючої людини, що у подальшому призводить до проблем зі здоров'ям. Від цього напряду залежить продуктивність та результат робочої діяльності.

Для подолання перерахованих негативних чинників необхідно додати до щоденної обстановки щось свіже, природне та затишне. Саме це завдання поставлене майстрам фітодизайну.

¹ © Гнатюк Л. Р.

² © Шепелюк Х. С.

Даний напрямок останнім часом набуває все більшого поширення, володіючи не тільки заспокійливими та оздоровчими функціями, а й слугуючи засобом візуального збільшення простору, використовуючись у приміщеннях будь-якого призначення та стає одним із компонентів створення корпоративного іміджу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Ознайомлення з публікаціями та дослідженнями в галузі фітодизайну допомагає зрозуміти та вивчити його класифікацію, завдання та сучасні тенденції. Фітодизайнери Ю. Фоміна та В. Молодов в об'єднанні з дизайнерами інтер'єру створили енциклопедію кімнатних рослин, з описом їх характеристик, енергетики та ролі у внутрішньому просторі [7].

Теса Івлі розкрила вплив рослин на креативність декоративного оздоблення інтер'єру та візуально описала можливе вдаль поєднання рослин з меблями різних стилів [5].

Ірина Березкіна у своїй праці викладає повну характеристику, умови догляду рекомендації по вирощуванню більш ніж п'ятсот видів декоративних рослин [3].

Мистецтво створення затишної атмосфери в приміщенні з використання рослин, їх психологічний та емоційний вплив розкривають у своїй книзі автори видавництва Діля [6].

Мета – Дослідити необхідність та вагомість оформлення офісного простору за допомогою використання декоративних живих рослин. Визначити роль фітодизайну у збільшенні працездатності та продуктивності робочого процесу працівників. Розкрити основні види озеленення.

Основна частина. Фітодизайн – напрямок в дизайні, де головними компонентами виступають рослини, або композиції з них. Слово «фітодизайн» походить від двох коренів: «фіто» - тобто що відноситься до рослин, і «дизайн» - художнє конструювання. Основними задачами вважається: естетико-психічна дія на стан людини за допомогою краси форми та кольору природних об'єктів, знезараження навколишнього простору за рахунок виділення фітонцидів, очищення повітря від пилу, газів, неприємних ароматів, зниження рівня шуму та біоіндикація [4]. Головним естетичним завданням постає

внесення в інтер'єр живого подиху природи, не зважаючи на відсутність у приміщенні необхідних умов. Озеленення є найефективнішим засобом декорування, за допомогою якого можна підвищити художню виразність внутрішнього простору та вдосконалити його функціональну організацію.

Рослини мають властивість робити повітря чистішим і зволожувати його, вбивати деякі види мікробів, зменшувати вплив радіації від комп'ютерів та іншої техніки на організм людини. Краса форм, приємні запахи та природне зелене забарвлення листя заспокійливо впливають на нервову систему людини, допомагаючи справитися зі стресовим станом і поганим настроєм, налаштовуючи на продуктивну працю [2].

Існує два види озеленення: горизонтальне та вертикальне. Більш традиційним вважається звичне розташування рослин на горизонтальній поверхності. Суттєвою перевагою цього способу є його низька вартість, так як не має необхідності у використанні спеціальних допоміжних пристосувань [6]. Серед сучасних варіантів використання даного виду можна відшукати і меблі зі вмонтованими кашпо для збільшення естетичного впливу та зручності у використанні. При необхідності економії простору приміщення використовується вертикальне розташування рослин, які розміщуються на спеціальних пристосуваннях, конструкціях або стінах.

Рідко при вирішенні декору внутрішнього простору обирається один спосіб, зазвичай вигідніше виглядає поєднання вертикального та горизонтального озеленення. Все частіше до оздоблення інтер'єру додаються стильні акценти у вигляді різноманітних рослинних композицій, мініатюрних садів, флораріумів, палюдаріумів та інших флористичних творів [1]. Велика одиночна рослина, довкола якої великий пустий простір, має назву солітер (рис. 1). При візуальному аналізі приміщення першим приковує увагу, більш виразно виглядає здалеку. Флораріумом вважається композиція з рослин, поміщена в скляний чи прозорий пластиковий контейнери (рис.2 а, б). Ці спеціальні емкості захищають насадження від підвищеної вологості, перепадів температур та мають особистий мікроклімат. Тому квіти можна підбирати вибагливі, навіть

тропічні: селажіне́ла, аспле́нум, птері́с, фіто́нія, орхіде́я, алоказі́я. Полив здійснюється досить рідко, тому при загальних робочих відпустках рослини не пов'януть. Для росту водяних рослин використовують палюдаріум (рис. 3) – невелику оранжерею зі скупченням високої вологості всередині.

Візуально конструкція нагадує акваріум, також має прошарок ґрунту та води. Зазвичай рідко зустрічається, так як потрібно проводити додаткове оприскування два рази на день, а придбати водяні та болотяні рослини досить непросто, через більшу вартість та меншу кількість екземплярів. На українському ринку можна знайти: яванський мох, водяну лілею, лагенандру, криптокорина, анубіаса. Протилежною за складом до попередніх композицій та набагато простішою в догляді є рутарій – ділянка, в оформленні якої головну роль відіграє коріння, гілки та стовбури дерев (рис. 4). Обов'язковою є обробка спеціальними розчинами для знищення небажаних мешканців деревини, а саме комах.

Хоч варіантів озеленення офісних просторів є безліч, проте зазвичай обирають фітостіни, основа яких виготовлена з залізного дротового чи дерев'яного каркасу, заповненого спеціальним субстратом (рис 5). Така конструкція монтується безпосередньо на стіну, після чого по всій стіні висаджуються рослини. За допомогою крапельного зрошення полив відбувається автоматично. Необхідно встановити лампи для додаткового штучного підсвічування.

Схожим різновидом вертикального озеленення є фітокартина (рис. 6) – зменшений варіант фітостіни [5]. Зазвичай каркас заповнюється лише стабілізованим мохом, але нерідко до нього додаються в'ючі рослини.

Стабілізований мох (рис. 7) – це різновид декоративного моху, в якому залишені всі біологічні процеси, в процесі стабілізації з рослини витягується вся рідина, а замість неї вливається спеціальний розчин, який залишає рослині природні функції, але в той же час зупиняє всі біологічні процеси. При такій модифікації рослина навіть змінюють свої властивості та набуває невластиві якості: яскравість забарвлення, яке не втрачається протягом декількох років, еластичність, абсолютна

безпеку для людей та тварин. В процесі модернізації моху є можливість змінювати його забарвлення, що дає чимало можливостей для декорування приміщень (рис. 8). Таке озеленення не потребує ніякого догляду, але боїться морозів та прямих сонячних променів [7].

Рис. 1. Солітер

*Рис. 2. Флораріум
а) елемент
інтер'єру*

*Рис. 2. Флораріум
б) настільний*

Рис. 3. Палюдаріум

Рис. 4. Рутарій

Рис. 5. Фітостіна

Рис. 6. Фітокартина

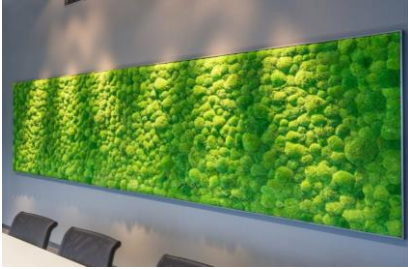

Рис. 7. Стабілізований мох

Рис. 8. Кольоровий стабілізований мох

Рис. 9. Підв'язані рослини

Рис. 10. Озеленення робочого місця

Дешевим аналогом фітостіни може стати будь-яка в'юнка рослина, яка висаджується в підлогові горщики та підв'язується чи до залізної сітки, прикріпленої до стіни, чи до звичайних ниток та джгутів, переплетених між собою (рис. 9). При потребі більшої надійності використовується збита з дощочок решітка.

Для оздоблення робочого місця обирають меблі зі вмонтованими кашпо або місцем під них (рис. 10), чи звертаються до точкового озеленення, красу якому додають вдало підібрані під інтер'єр вази та горщики. Через близьке розташування до комп'ютерної техніки та більшого впливу радіації вибір рослин більш обмежений. Зазвичай це непримхливі вазони: кактус, папоротники, алоє, маранта, кімнатний цикломент, фікус і драцена.

Рекомендовані рослини для офісного простору зазвичай декоративно-листяного виду, так як їм не потрібне постійне яскраве сонячне світло та повсякденний догляд: плющ звичайний та його різновиди, драцена, роїцисус, сансевієрія, кротон, хлорофітум, саговник, ноліна, різновиди фікуса, бамбук, заміокулькас, фатсія, спатіфіліум, антуріум, аглаонема, дифінбахія, монстера, арека. При бажанні додати інтер'єру більшої гами кольорів можна обрати такі квітучі вазони: пахистахис, бегонія, орхідея, сенполія, клеродендрум, амасонія, гібіскус, анізодонтея, стефанотіс, каланхое, цикломент [3].

Висновки. Через постійне емоційне напруження та тривалу мозкову активність людина швидше перевтомлюється. Саме декоративні рослини володіють здатністю перезавантажити організм, збільшити чистоту та свіжість повітря, зменшити рівень шуму та створити атмосферу домашнього затишку. Тому живе озеленення просто необхідне займати одне з перших місць в етапах оформлення інтер'єру будь-якого офісу.

Основними критеріями при виборі зелені є їх непримхливість, стійкість до оточуючих подразників та умови догляду. Найкраще підійдуть декоративно-листяні рослини, адже вони не потребують спеціальних пристосувань. Та при бажанні, грамотному зведенні допоміжних конструкцій та правильному підборі зелених насаджень в офісний простір можна додати майже будь-яку рослину.

Рослини становлять невід'ємну частину побутового оточення людини, сприяють його естетичному і екологічному вихованню, позитивно впливають на організм та додають неабиякої вишуканості звичайному робочому інтер'єру. Тому, якщо компанія прагне успішно працювати та мати активних працівників, то найкращим способом у допомозі досягнення поставлених цілей допоможе фітодизайн.

Перспективи подальшого дослідження. У подальшому планується дослідити вплив фітодизайну на інші громадські та адміністративні приміщення.

Література

1. Види фітодизайну // Режим доступу: <https://ppt-online.org/308520>
2. Д. А. *Норман*. The Design of Everyday Things. — М.: Вильямс, 2006. — 384 с.
3. И. В. *Березкина*. Библия комнатных растений. — М.: издательство Э, 2015 – 256 с.
4. И. *Розенсон*. Основы теории дизайна. — СПб.: Питер, 2006. — 224 с.
5. *Тесса Ивли*. Дизайн интерьера. 500 креативных идей. — М.: Эскмо, 2008-256 с.
6. Фитодизайн интерьера. Евростандарт в вашем доме.— Диля, 2005-224с.
7. Ю. *Фомина*, В. *Молодов*. Фитодизайн. Энциклопедия комнатных растений.— М.: Ниола-Пресс, 2004 -352 с.
8. *Гнатюк Л.Р.* Дизайн інтер'єрів офісних приміщень з використанням сучасних екологічних тенденцій/ Л.Р. Гнатюк, Т.С. Синиця// Теорія та практика дизайну. Збірник наукових праць. — Вип. 9. Мистецтвознавств — К.: НАУ, 2016. —С.47–56. DOI: 10.18372/2415-8151.9.10512

References

1. Vidy fitodyzaynu // Rezhym dostupu: <https://ppt-online.org/308520>
2. D. A. *Norman*. The Design of Everyday Things. — М.: Vyl'yams, 2006. — 384 s.
3. Y. V. *Berezkyina*. Byblyya komnatnykh rastenyi. — М.: yzdatel'stvo E, 2015 – 256 s.
4. Y. *Rozenson*. Osnovy teoryy dyzayna. — SPb.: Pyter, 2006. — 224 s.
5. *Tessa Yvly*. Dyzayn ynter'era. 500 kreatyvnykh idey. — М.: Eskmo, 2008-256 s.
6. Fytodyzayn ynter'era. Evrostandart v vashem dome.—Dylya, 2005-224s.
7. Yu. *Fomyina*, V. *Molodov*. Fytodyzayn. Entsyklopedyya komnatnykh rastenyi.— М.: Nyola-Pres, 2004 -352 s.
8. *Gnatiuk L.R.* Dyzain interieriv ofisnykh prymishchen z vykorystanniam suchasnykh ekolohichnykh tendentsii/ L.R. Gnatiuk, T.S. Synytsia// Teoriia ta praktyka dyzainu. Zbirnyk naukovykh prats. — Vyp. 9. Mystetstvoznavstv — K.: NAU, 2016. —С.47–56. DOI: 10.18372/2415-8151.9.10512

Аннотация:

Гнатюк Л.Р., Шепелюк К. С. Использование фитодизайна в интерьере офисного пространства. В статье рассматриваются принципы применения фитодизайна при проектировании и отделке рабочие места и офисного пространства вообще. Раскрываются виды и подвиды растительных композиций. Исследуется целесообразность озеленения интерьера помещений и его влияние на человеческую деятельность.

На основе анализа изученной литературы отисканы и представлены основные виды растений, жизнь которых возможна и уместна в офисном пространстве. Проанализированы необходимой уход и требования для их естественного роста.

Ключевые слова: фитодизайн, озеленение, растения, фитостена, фитокартинка, флорариум, палюдариум, офисное пространство.

Abstract:

Gnatiuk L., Shepelyuk K. Use of phytodesign in the interior of office space. The article deals with the principles of the application of phytodesign in the design and decoration of the workplace and office space in general. Reveals species and summaries of herbal compositions. The expediency of greening the interior of the premises and the ego's influence on human activity is investigated.

Based on the analysis of the learned literature The main types of plants, the life of which is possible and relevant in the office space are identified and presented. Necessary care and requirements for their natural growth are analyzed. The main criteria when choosing greens is their unpretentiousness, resistance to environmental irritants, conditions and complexity of their care. Decorative-deciduous plants, such as: ivy and its varieties, all kinds of dragen and yucca, roicus, sansevia, croton, chlorophytum, sagovich, nolina, ficus species, bamboo, zamiokulkas, fatsia, spatifilium, anthurium, diphinbachia, monster, areca. They do not require any special adaptations. They can grow long enough without irrigation and care for a long enough period of time, which is appropriate for workers' displacements in which there are no workers left on vacation. Ideal is the use of stabilized moss. Such landscaping does not require any maintenance, but is afraid of frost and direct sunlight. Also, at the initial stage, it is necessary to build a special structure for a phytowall or phyto picture using stabilized moss.

Many other variants of both plants and compositions of them are given. Several examples are described that, if desired, any exotic and even the most fastidious plants can be added to the interior of the office space, but they, in turn, require large expenses and more thorough care.

Key words: phyto design, landscaping, plants, phyto wall, phyto picture, florarium, paludarium, office space.

Стаття надійшла в редакцію 03.08.2019 р.

Стаття прийнята до друку 25.09.2019 р.